

SÜG-Press

31. oktoober 2017

leht asub aadressil www.syg.edu.ee

Number 549

KOLMAPÄEVAST LAUPÄEVANI

- K 01.11 14.00 Juhtkonna koosolek
15.35 Ainekomisjoni esimeeste
koosolek
- N 02.11 14.30 MK Noorte Osaluskohvik
16.00 Väarikate Ülikool
16.00 Gümnaasiumi mälumängu II
voor
Üle-eestilised muusikaõpetajate
päevad Saaremaal
18.30 Ö-Ülikool
19.00 100. lennu kabaree
- R 03.11 Puhkereedepärastlõuna
MK saksa keele õpetajate
keelemetoodikaalane arvutikoolitus
Aste koolis
Üle-eestilised muusikaõpetajate
päevad Saaremaal
- L 04.11 Keemia lahtine võistlus
- P 05.11
- E 06.11 09.45 PK klassivanemate koosolek
10.45 G klassivanemate koosolek
13.00Direktsiooni koosolek
Noorsootöö nädal 6.-12.nov
MK Rahvastepall 4.-5.kl Orissaares
- T 07.11 16.00 Õpilasesinduse koosolek
14.30 MK Koolivikker, SÜG
- K 08.11 15.50 Võõrkeelte ainekomisjoni
koosolek
18.00 Aktiivilaager
- N 09.11 9.00 Aktiivilaager
- R 10.11 MK poistekooride ühilaululaager
Kärllal
XLIV matemaatikaõpetajate
päevad Toilas
19.00 100. lennu kabaree
- L 11.11 11.00-13.00 Kodutütarde
rühmalaager
XLIV matemaatikaõpetajate
päevad Toilas
MK poistekooride ühilaululaager
Kärllal
Poistekooride kontsert Kärlla
Kultuurimajas
Loodusteaduste olümpiaadi
piirkonnavoor

PALJU ÕNE!

Martin Vesberg (8.A) — laste filmikonkursi
“Loodus tuleb linna” 5.–9. klassi õpilaste
vanuserühmas I koht.

TÄNU TEGIJALE

**Alli Kallaste, Ruta Kelt, Marina Mäetalu,
Margit Mägi, Sirje Paakspuu, Kaie Raud,
Marju Roberts, Irena Sink, Diana Õun** —
eelkooli läbiviimise eest.

Mia Rand — õpilaste suurepärase juhendamise
eest maakondlikuks õpioskuste võistluseks.

PEDAGOOGILISED KÕNELUSED

- K 01.11 Merike Kuldsaar. Reisist Poola 2
N 02.11 Direktsiooni info
R 03.11 Merje Oopkaup. Reisist Poola 3
E 06.11 Viljar Aro. Iirimaal 2
T 07.11 Riina Laanes. Vabariigi
muusikaõpetajad Saaremaal
K 08.11 Linda Kuuseok. Üheksandikud
Ungaris
N 09.11 Direktsiooni info
R 10.11 Triin Vallsalu. Nüüdstants ja
etendus kunst koolis

EELKOOLI LASTEVANEMATE ANKEEDIVASTUSTEST

„Aitad meid ja annad meile arendavat
mõtteainest, kui lõpetad järgmised laused nii
nagu Sina arvad.“ 17. oktoobril toimunud
avakohtumise lõpul täidetud lehtedelt saab teha
järgmise ülevaate.

1. Saaremaa Ühisgümnaasiumis hindan eriti...

Traditsioone, kindlat õppesüsteemi, kõrget
õppetöö kvaliteeti, et lapsed saavad siit hea
hariduse, häid õpetajaid, head õppimise mainet,
väärtushinnanguid, kooli korda, koolivormi
olemasolu, kogemust, hoolivust,
hindamissüsteemi, turvalist keskkonda, avatust,
edumeelsust, sõbralikkust, et kool hingab ja on
täis aktiivset tegevust, kodulähedust.

2. SÜG Eelkooli tuln sellepärast, et...

Soovin lapse siia kooli tuua, laps soovib ise just sellesse kooli tulla, teised lapsed juba käivad siin ja on väga rahul, tuttavad kiidavad ja soovivad, last harjutada kooli ja õpetajatega, näha kaasõpilasi.

3. Kui peaksin kirjutama, miks ma võib-olla oma last siiski siia ei pane, siis...

Neid põhjusi ei ole, suur kool, mind on hirmutatud külajuttudega rangest distsipliinist ja suurtest nõudmistest, paindumatu hindamine, kui laps tõesti tahab teise kooli minna.

4. Oma lapse õpetajatelt ootan eriti...

Lastesse individuaalset suhtumist, rõõmsat meelt, heatahtlikkust, avatust, kannatlikkust, tähelepanu, sõbralikkust, abivalmidust, tagasisidet, konkreetset, inimlikkust, tarkust, seletamisoskust, professionaalsust, võrdset suhtumist lastesse, ülitugevat närvikava.

5. Kui mu laps õpib siin, siis lapsevanemana...

Olen väga uhke, olen õnnelik, aitan igati kaasa, teen õpetajaga koostööd, osalen kooli tegemistes, hakkan koos lapsega õppima, saan olla kindel, et laps saab hea hariduse ja võimaluse püüelda oma unistuste poole, soovin, et laps tuleks kooli hea meele ja tahtega.

6. Täna meeldis mulle ...

Kõik, soe vastuvõtt välisuskel, tutvustus koolist, et vanemad peaksid oskama õpetada lapsi õppima, direktori lustakus ja optimism, olulised näited, naermine ja huumor, vaba õhkkond, lapse õhin siia tulla, mälu treening ja testid, tagasisivaade kooli psühholoogiast, hea vaheldus argipäeva.

7. Tahaksin veel öelda, et...

Oli meeldiv õhtu, oli huvitav, mu laps ootab juba ammu kooliminekut, jõudu tööle ja sära silmisse, vaprust väikestega, see kool on üliilane, nüüd ma enam ei usu jutte väga rangest koolist, aitäh huvitava ja lõbusa eelkooli korraldamise eest, näeme esimesel septembril.

Suur tänu vastuste eest ja kena eelkooli jätku. Igal juhul tulevad teie lapsed ühe-pere-tundega kooli, sest arvamusküsitlused 5.-12. klassidele näitavad kõige kõrgemaid hinnanguid just ühtsustundele. Pea sama kõrgelt väärtustavad õpilased ka meie kooli traditsioone, häid õpetajaid ja õpilaste arengut.

Läheneva hingedepäeva puhuks soovin kõigile südamerahu ja kosutavat retke mälestustemaale.

Viljar Aro, koolijuht

Tagasi Kooli tunnid 1.a ja 2.b klassis

Ühel päeva potsatas postkasti äge kutse: „Kutsume teid ja teie õpilasi osalema põnevates e-külalistungides, mis toimuvad 11. – 13. oktoobril.”

Külalistungidesse sai registreeruda Tagasi Kooli kodulehel. Seal oli valikus erinevaid karjääriteemalisi tunde 1. – 12. klassini.

Meie valikutesse kuulusid: reporteritund toimetaja Ingrid Teesaluga; loodusfotograafi töö nii metsas kui arvutis Hans Markus Antonsoniga, trumhari tööpäev Reigo Ahvenaga, avariipolitseiniku tööpäev Kelly Nevolihihiniga, uudistamine nukufilmi stuudios animaator Märt Kivi ja Nukufilmi juhi Andres Mändiga.

Otse eetris olid erinevad tunniandjad läbi vlogi. Lapsed said esitada neile küsimusi, millele ka kohe vastati. Osadele küsimustele vastati Facebookis, sest tund kestab ju vaid 45 minutit.

E-külalistungid aitab koolidesse tuua EV100, Swedbank Eesti, Overall Eesti ja Kodanikühiskonna Sihtkapital.

Laste arvamusel: Mulle meeldis, et sain uusi teadmisi. Näiteks sain teada, et reporter vahetab riideid kohapeal. (Krita)

Ma sain teada, et enne eetrisse minekut meigitakse kõiki, isegi mehi. (Miina)

Ma sain teada, et loodusfotograaf teeb endale varje kaks kuud enne pildistamist. (Joonatan)

Trummarid olid üliägedad! (Lisbet)

Seda Morteni filmi peab kindlasti vaatama minema (1.a)

Mul on nüüd mõtted, kui ei saa üheks, siis saan teiseks, kui teiseks ei saa, siis saan kolmandaks, kui ei saa neiks, siis mõtlen veel. (Merit)

E-külalistungis olid koos 1.a ja 2.b klassi lastega õpetajad **Irena Sink** ja **Marina Mäetalu**

TUNNI KUTSUNGIMUUSIKA NOVEMBER 2017

1. KOOLI HÜMN

Kõlab 10. klasside muusikaseminari muusika – RENESSANSS/ BAROKK/ KLASSITSISM

2. Johann Sebastian Bach (1685 – 1750) — Toccata d-moll

J.S.Bach sündis ja elas kogu oma elu Saksamaal, töötades peamiselt kirikutes. Siit ka tema rohkearvulised vaimulikud teosed orelile ja orkestritele.

3. Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525 – 1594) — Paavst Marcelluse missa — Kyrje

Tegemist on renessansiaegse Itaalia heliloojaga. Kogu tema muusika on vaimulik.

4. Johann Sebastian Bach — Brandenburgi kontsert nr 5, I osa

Bachi looming sai kuulsaks alles üle 100 aasta peale suurmeistri surma.

5. Georg Friedrich Händel (1685 – 1759) — Veemuusika — 8. osa Hornpipe

G. F. Händel on sündinud Saksamaal, kuid enamus ajast oma elust elas ja töötas hoopis Inglismaal. Teda nimetati ka inglise rahvusheliloojaks. Händel on arvukate ooperite ja oratooriumite looja.

6. Franz Joseph Haydn (1732 – 1809) — Londoni sümfonia nr 104 - Finaal

F. J. Haydn on Austria helilooja, Viini klassikalise koolkonna rajaja, suur sümfoonik.

7. Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791) — Väike öömuusika — III osa Menuett

Mozart on Viini klassik, imelaps muusikas, kellesarnast sünnib üks saja aasta kohta. Suur sümfoonik ning ooperite looja.

8. Wolfgang Amadeus Mozart — Reekviem — Lacrimosa

Mari Ausmees, muusikaõpetaja

MÄNGUKAARDID JA MATEMAATIKA

Eesti Matemaatika Seltsi Koolimatemaatika Ühendus korraldas oktoobri algul matemaatikaringi juhendajatele põneva koolituspäeva, kus Raili Vilt ja Maksim Ivanov jagasid teadmisi nii huviringi olemusest ja eesmärkidest kui ka andsid erinevaid ideid, mida ringitundides teha ning kuidas läbi viia hasarti tekitavat viktoriini. Leidsime arvuridade summasid loogika, geomeetria ja valemite abil, lahendasime võidu nuputamisesülesandeid. Päeva kõige lõbusamaks ning huvitavamaks osaks olid kaarditrikid. Ja ehkki mustkunstnike kuldreegel on trikkide saladusi mitte jagada, siis seekord te-

gelesime just vastupidisega. Kasutasime matemaatikat, et näidata, kuidas üks või teine kaarditrikk töötab.

Raili Vilt tegi lühikese kokkuvõtte matemaatikute ja mängukaartide ühisest ajaloost. V sajandil maj katkes Kreekas matemaatika areng, sest võimsad jumalasalused suhtusid vaenulikult igasse teadusse, sealhulgas ka matemaatikasse. Kirikumeestest ei jäänud selles suhtes maha ka ilmalikud valitsejad. 529. aastal andis Bütsantsi valitseja Justinus välja seaduskoodeksi, mille pealkiri oli „Kurjasepitejatest, matemaatikutest ja muudest säärastest“ ning selles jaos oli paragrahv: „Hukkamõistmist vääriv matemaatikakunst keelatakse täielikult“. „Matemaatikuteks“ peeti tollel ajal ka ennustajaid ja astrolooge, kes ennustasid tulevikku tähtede järgi, see nähtub valitseja Theodosiuse seadusest: „Ärgu keegi küsigu nõu ennustaja või matemaatiku käest.“ Munk Caccini, üks Galileo Galilei (1564 – 1642) tagakiusajatest, kuulutas veel XVII sajandil, et matemaatikuid kui igasuguse ketserluse loojaid tuleb põletada kogu kristlikul maapinnal. Paljud õpetlased lõpetasid kirikukohtute otsuse põhjal oma elupäevad tuleriidal.

Sellise teaduse suhtumise tulemuseks polnud mitte ainult teaduse arengu seismajäämine, vaid ka see, et tolle aja õpetlased ei saanud enam aru varasemast teadusest. Samal ajal kui kirikud teadust maha surusid, hakkasid silma paistma araablased. Mängukaardid on pärit Tangi dünastia aegsest Hiinast ja jõudsid Euroopasse araablaste kaudu 14. sajandil. Esmane eesmärk oli ilmselt ikkagi petmisega raha teenimine, aga ka lihtsalt ajaveetmine kas üksi või seltskonnas.

Esimesed kirjalikud märkmed kaarditrikkidest pärinevad 15. sajandist. Kirjatükis, mille kaasautoriks oli ka Leonardo da Vinci, räägitakse Giovanni de Jasone de Ferara esitatud kaarditrikist. 16. sajandist pärineb matemaatiku Cardano kirjutis, kuidas hispaania maag Dalmáu lõbustas kaarditrikkidega imperaator Charles V-t. (Raili Vilt „Matemaatikaringi juhendajate koolituspäev“, 2017)

Toimetamine mängukaartidega nõuab osavaid käsi ja selles paljude trikkide maagia seisnebki,

muidugi on vajalik ka trikimeistri karisma. Lihtsamad kaardi äraarvamise trikid põhinevad algebralistel avaldistel, paarsusel ja jaguvustunnustel, veidi keerulisemate puhul tuleb kasutada erinevaid arvustusüsteeme. Tunnis trikkidega matemaatika õppimine on ehk lõbusam kui tavatunni valem — näide — harjutamine. Mängukaardid on lõbusad vahendid arvutamise harjutamiseks ka ilma mustkunstita. Nende abil saab õppida algebrat, tõenäosust, arvuteooriat, modelleerimist jne Kõik sõltub õpetajast ja uudishimulikest õpilastest.

Matemaatikaõpetaja **Marit Kikas**

ETTELUGEMISE PÄEV

Sügis tuleb mühinal. Esimene kooliveerand ja vaheaeg läbi...ettelugemise päev kah peetud!

19. oktoober oli meil raamatukogus siis natuke teistsugune päev: istusime vaikselt ja kuulasime, lugesime raamatuid ning olime ise ka pisut teistsugused :) Lustakaid lugusid Tobiase lemmikloomapäevast, digitaalsest koolidirektorist ja matemaatikaülesandeid lahendavatest isadest lugesid ette Kristiin Pulk (4.b klassist), Neidi Sink (4.a), Kirke Medri (7.b) ja Maria Lisette Kallas (11.a). Headeks kuulajateks olid 2.a, 2.b, 3.a ja 5.a klassi õpilased koos õpetajatega.

Ette lugemise päeva tähistatakse Eestis 1994. aastast alates 20. oktoobril.

Sügisõhtutel koos lugemine on tore peretraditsioon, mis paneb päevale punkti ja annab alguse ilusatele unenägudele. See on väärt aeg, mida veeta koos väikeste lastega ning laps saab nautida vanemate tähelepanu.

2017. aasta on Eesti laste ja noorte kultuuriaasta, mis väärtustab meie järelkasvu nii looja kui publikuna ning lugemispäeva teemaks oli "Uskumatud ja usutavad lood laste koolielust".

Suur aitäh osalejatele!

Pildimaterjali näeb raamatukogu ajaveebist <https://sygmrmtk.blogspot.com/ec/>

Ivi Jakobson, raamatukogu juhataja

Päev enne koolivaheaega

September oli Eesti toidu kuu. Sel puhul käis meil külas Õile Avvik ja klassiga külastasime Saaremaa Tarbijate Ühistu tootmistsehhi. Ka majandusõppe tunnis rääkisime palju tootmisest. Päev enne vaheajale minekut valmistasime klassis lõbusaid võileibu. Inspiratsiooni saime Lastejaamas välja kuulutatud võistlusest „Lõbus võileib“, kuhu laekus 374 võileiva pilti.

Otsustasime toiduga lustida. Klassiüritusel osalemiseks tuli võileiva tegemise materjal ja töövahendid reedel kooli kaasa võtta. Kõigepealt mõeldi kodudes valmis kavandid ja komponendid. Võileivale pandi ka nimi ja kirjutati juurde sildike. Valminud võileibu said kõik klassikaaslased imetleda. Laste endi arvates olid parimad võileivameistrid Lenna, Arthur ja Merit.

Õpetaja aga kiitis kõiki lapsi ettevõtlikkuse ja fantaasia eest. Osalejate arvates oli parim võileiva söömine.

Päeva teises pooles saime ülevaate, kuidas Blue-Bot põrandaroboteid liikuma panna ja programmeerida. Blue-Bot on elektrooniline vidin, mis liigub mööda ruute.

Tristan Koppel „Vähk“

Robotid saavad liikuda edasi-tagasi, pöörata vasakule ja paremale. Sisestada saab kuni 40 käsku, mida robot täitma asub. Seadmete juurde kuuluvad erinevad matid, millega õppida tähti, kujundeid, matemaatikat, uusi sõnu, jutustada lugu jne. Ühest küljest saavad lapsed mängida, kuid teisest küljest on robotitest väga palju kasu ka õppimisel.

Mesimummudega tegelemine arendab laste loogilist mõtlemist, matemaatilisi ja eneseväljenduse oskusi ning õpetab seadme juhtimist ja programmeerimist.

Aleksandra Ruttu „Lõbus võileiva naeratus“

Oli üks ütlemtava vahva päev!

Marina Mäetalu, 2.B klassijuhataja

OMALOOMINGU LEIUNURK

Tere, Ekke Moor

Kuidas sul läheb? Kas väike Ekke sirgub kenasti? Ma olen kuulnud, et talle meeldib ka puude otsas ronida nagu sina enne, kui läksid „lahtisi allikaid” otsima.

Kas oled teatris ka käinud? See trall, mis sa seal noorena korraldasid, oli kka päris naljakas. Tead, Ekke, ma arvan tõsiselt, et sa peaksid minema Riigiteatrisse näitlejaks. Seal sa saaksid korralikult raha ja ka proovida erinevaid ameteid. Õigemini ei peaks sa neid proovima, sest oled ju noorena väga palju töökohti pidanud. Arvatavasti mängiksid näiteks jutuvestjat elutruumalt kui ükski professionaalne näitleja.

Kuidas Ütve perel läheb? Kas olete Enekeniga ka juba pulmad pidanud? Kui ei ole, siis millal? Kas ma olen ka kutsunud? Tead, mul on väga hea idee sinu pulma peoks — loomulikult, kui need juba peetud, siis pole midagi, aga kui selline tähtis sündmus alles ees, siis ma arvan, et saan sind pulmadega aidata. Nimelt soovitaksin sul pulmas ette lugeda neid vanu armastuskirju, mis sa Enekenile noorena saatsid. Need on kindlasti tal alles.

Vabandust, Ekke, et sinult nii palju küsimusi küsin, aga ma siiski sooviksin teada, mis ametit nüüd pead. Kas oled kodune või hoopiski müügimees? Võib olla on sul isegi enda pood? Poodidega on sul minevikus küll halbu kogemusi, kuid usu mind, teist korda läheb kindlasti paremini.

Kas oled Saaremaale ka tulemas? Kui oled, siis anna kindlasti teada, sooviksin sinuga veel vestelda ja sulle palju küsimusi esitada. Saaremaal on nii mõndagi, mida tahaksin sulle ja su pojale näidata.

Senikaua aga ole tugev ja elutark edasi, heade soovidega Oliver.

Oliver Paljak, 10.C

**100. LENNU KABAREE
VIIMASED ETENDUSED
2., 10. JA 17. NOVEMBRIL**

NUHKUR NAHISTAB

Siinses rubriigis anname teile lahendada ühe ülesande. Kes esimesena toimetab õige vastuse õp Merle Prii kätte (merle.prii@syg.edu.ee), siis teda ootab pisikene üllatus!

1. Mis riigiga on tegu?

Ta on merepiirita riik Sise-Aasias. Piirneb Venemaa, Türkmenistani, Usbekistani, Kõrgõzstani ja Hiinaga. Ulatub loodusgeograafilisse Euroopasse. Temast läände jääb Kaspia meri, otsest väljapääsu maailmamerlele aga ei ole.

2. Kes on pildil?

3. Millega on tegemist?

See on toiduaine ja maiustus, mis koosneb peamiselt tuhkshukrust ja mandlijahust.

4. Mis on pildil?

**CABARET DE
GALLE N°27**

